

Nr 186.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående ersättning till postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar m. m. för riksförsäkringsanstalten; given Stockholms slott den 8 mars 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 48,000 kronor att användas till ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar m. m. för riksförsäkringsanstalten.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Schotte.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 mars 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
 Statsråden PETERSSON,
                   SCHOTTE,
                   PETRÉN,
                   NILSON,
                   LÖFGREN,
                   friherre PALMSTJERNA,
                   RYDÉN,
                   UNDÉN,
                   THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Schotte anförde:

I den till 1918 års riksdag avlåtna statsverkspropositionen föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att i avbidan på den proposition, som kunde komma att i ämnet avlätas, på extra stat för år 1919 beräkna ett förslagsanslag av 48,460 kronor att användas till ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar för riksförsäkringsanstalten.

Hittills anvisade medel och tillämpade bestämmelser.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition beslöt 1902 års riksdag, i sammanhang med riksförsäkringsanstaltens inrättande, att från och med år 1903 finge till ersättningar åt postsparbanken för uppbörd av försäkringsavgifter och utbetalning av ersättningsbelopp för riksförsäkringsanstaltens räkning årligen användas förslagsvis 20,000 kronor att utgå från arbetarförsäkringsfondens intressemedel.

I enlighet med de i nämnda proposition angivna grunder meddelade Kungl. Maj:t genom beslut den 31 oktober 1902 bestämmelser i anledning av postsparbankens anlitande för uppbörd, förvaltning och utbetalning av medel för riksförsäkringsanstaltens räkning.

Då 1908 års riksdag, på Kungl. Maj:ts framställning, beslöt anordna en särskild för fiskare avsedd försäkring, medgavs tillika, att de ökade kostnader, som kunde uppkomma för postsparbanken för dess bestyr med nämnda försäkring, finge utgå från det av riksdagen från arbetarförsäkringsfondens intressemedel till postsparbanken förslagsvis redan anvisade anslag.

Sedermera har riksdagen på extra stat för vart och ett av åren 1912—1918 anvisat särskilda förslagsanslag att användas till ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar m. m. för riksförsäkringsanstalten. För sistnämnda år anvisades för ändamålet ett belopp av 53,500 kronor.

Genom brev den 30 juni 1913 fastställde Kungl. Maj:t ändrade grunder för ersättningens utgående till postsparbanken att gälla från och med år 1914, så att ersättningen för handläggning av göromål, tillhörande riksförsäkringsanstalten och fiskarförsäkringen, skulle utgå med 7 öre för varje av postsparbanken förmedlad inbetalning eller utbetalning samt med 0,4 procent å beloppet av institutionernas av banken förvaltade medel vid årets utgång. De sålunda fastställda grunderna skola, jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 14 juni 1917, lända till efterrättelse jämväl vid användande av det för år 1918 anvisade anslaget.

Den 14 juni 1917 har Kungl. Maj:t utfärdat förordning angående uppbörd av avgifter för försäkringar i riksförsäkringsanstalten jämlikt lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete. Genom denna förordning har stadgats, att uppbörden av dylika avgifter i regel skall ske i samband med den allmänna kronouppbörden och endast i vissa särskilt angivna fall genom postsparbanken.

Postsparbankens bestyr efter tillkomsten av 1916 års lag.

Sedermera har Kungl. Maj:t den 21 december 1917 utfärdat bestämmelser angående sättet för utbetalning av ersättning enligt nyssnämnda lag. Enligt dessa bestämmelser erfordras ej postsparbankens medverkan för ifrågavarande utbetalningar.

Då efter 1919 års ingång uppbörd av avgifter enligt 1901 års olycksfallsersättningslag som regel icke vidare torde ifrågakomma samt förvaltningen av de enligt 1916 års lag fonderade medel ej åligger postsparbanken, kommer postsparbankens åligganden i förevarande hänseende under år 1919 huvudsakligen att bli följande:

- 1) utbetalningar enligt 1901 års lag,
- 2) viss uppbörd » 1916 » » ,
- 3) bestyr med den för fiskare avsedda försäkringen samt
- 4) » » förvaltningen av de jämlikt 1901 års lag fonderade medel.

Härutöver åligger postsparbanken visst bestyr för riks-försäkringsanstaltens räkning på grund av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

I skrivelse den 19 december 1917 har styrelsen för postsparbanken gjort framställning om ändrade grunder för ersättning till postsparbanken för dess bestyr för riks-försäkringsanstaltens räkning.

I denna skrivelse anför styrelsen huvudsakligen följande:

Post-
sparbanks-
styrelsens
förslag till
nya grunder
för ersätt-
ningens be-
räknande.

Av den på grund av ovannämnda brev den 30 juni 1913 till postsparbanken utgående ersättning, sju öre för varje inbetalning eller utbetalning och fyra tiondelars procent å de av banken förvaltade fondmedlen, skall, enligt bestämmelse i brevet till styrelsen den 31 oktober 1902, postanstalternas tjänstemän tillgodokomma *dels* två öre för varje inbetalning, vilken gottgörelse tillfaller den posttjänsteman, som mottager inbetalningen och kvitterar det inbetalda beloppet, *dels* fem öre för varje utbetalning, av vilket belopp två öre uppbäras av den posttjänsteman, som verkställer utbetalningen, samt återstående tre öre tillfalla föreståndaren för det postkontor, uti vars sparbanksjournal utbetalningen avföres, *dels* ock, för varje redovisningsperiod, såsom uppbördsprovision en tiondels procent av de försäkringsmedel, som blivit å postanstalt inbetalda, vilken uppbördsprovision tillgodogöres föreståndaren för det postkontor, som till centralförvaltningen redovisar de influtna medlen, med iakttagande dock att sådan provision beräknas endast å varje redovisat fullt tiotal kronor.

Ifrågavarande ersättningsbelopp och uppbördsprovision till posttjänstemännen för handläggning av försäkringsgöromål överensstämmer med den ersättning för varje postsparbanksinsättning och den uppbördsprovision å redovisade postsparbanksmedel, som hittills tillgodogjorts posttjänstemännen.

Emellertid har styrelsen uti skrivelse den 29 november 1917 gjort framställning, bland annat, om förhöjning till tre öre av ersättningen till posttjänstemännen för varje mottagen postsparbanksinsättning och till tre tjugondelars procent av uppbördsprovisionen å i postkontorets räkenskap debiterade postsparbanksmedel, vilken uppbördsprovision skulle i sin helhet tillgodokomma föreståndaren för sådant postkontor, varest särskild redogörare ej finnes anställd, varemot vid övriga postkontor provisionen skulle fördelas med två tredjedelar till föreståndaren och en tredjedel till redogöraren.

Det synes styrelsen fördenskull lämpligt och önskvärt att, därest förberörda framställning bifalles, enahanda ersättning bliver bestämd för samtliga de bestyr beträffande mottagande och redovisning av medel, som av postfunktionärerna utföras för såväl postsparbankens som riks-försäkringsanstaltens och fiskarförsäkringens räkning.

Styrelsen har även uti särskild skrivelse jämväl den 29 november 1917 avgivit förslag därom, att viss ersättning skulle till postkontorstjänstemännen utgå för bestyret med utbetalning av pensioner på grund av lagen om allmän pensionsförsäkring. Enligt detta förslag skulle en del av ersättningen vid de postkontor, varest särskilda redogörare äro anställda, fördelas mellan postkontorets föreståndare och vederbörande redogörare, på sådant sätt, att föreståndaren uppbure ersättningen för de vid postkontoret verkställda pensionsutbetalningarna och redogöraren ersättningen för dylika utbetalningar, som ägt rum vid postkontoret underlydande postanstalter.

Oberoende av huruvida detta förslag varder av Kungl. Maj:t godkänt eller ej, torde den ersättning av tre öre för varje utbetalning för riksförsäkringsanstaltens och fiskarförsäkringens räkning, som för närvarande utgår till postkontorsföreståndaren (postmästaren) ensam, böra vid de postkontor, varest särskilda redogörare finnas anställda, fördelas mellan redogöraren och postmästaren, på sätt föreslagits beträffande ersättning för utbetalning av pension på grund av lagen om allmän pensionsförsäkring.

Skulle ovannämnda förslag om höjning till tre öre av ersättningen till posttjänstemannen för bestyret med mottagande av försäkringsinbetalning bliva av Kungl. Maj:t godkänt, torde, på det att därigenom ej någon minskning skall äga rum i den till postsparbankens kassa utgående ersättningen av fem öre för varje dylik inbetalning, sammanlagda ersättningen för emottagen försäkringsinbetalning böra bestämmas till åtta öre, av vilket belopp fem öre skulle tillgodokomma postsparbankens kassa och tre öre den posttjänsteman, som mottager inbetalningen och kvitterar det inbetalta beloppet.

Den å influtna försäkringsmedel till vederbörande postmästare hittills utgående provisionen av en tiondels procent å redovisad uppbörd, har bestritts av den postsparbanken tillerkända ersättningen för förvaltningen av de fonderade försäkringsmedlen. Då avsett är, att postsparbanken ej skall handhava förvaltningen av den fond, som kommer att bildas på grund av 1916 års olycksfallsförsäkringslag, men, jämlikt bestämmelse i förordningen den 14 juni 1917, beträffande ansvaret för influtna avgifters förvaltning skall i tillämpliga delar gälla vad om den egentliga postsparbanksuppbörden är stadgat, torde någon ersättning för detta ansvar och det arbete, som blivit förenat med redovisning av och kontroll å uppbörden, böra i form av uppbördsprovision utgå till postsparbanken, vilken provision lämpligen torde böra bestämmas till en femtedels procent å de influtna försäkringsmedlen.

På grund av vad sålunda anförts hemställer styrelsen, att ersättningen till postsparbanken för dess bestyr för riksförsäkringsanstalten och fiskarförsäkringen måtte bestämmas att från och med 1918 års början utgå sålunda:

för handläggning av göromål

på grund av 1901 års olycksfallsersättningslag, kungörelsen den 2 oktober 1908 angående fiskarförsäkringen samt förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring: åtta öre för varje inbetalning samt sju öre för varje utbe-

talning ävensom fyra tiondels procent å de fonderade medlen vid årets utgång, samt

på grund av 1916 års olycksfallsförsäkringslag: åtta öre för varje inbetalning och en femtedels procent å de influtna försäkringsmedlen.

Vidare hemställer styrelsen, att Kungl. Maj:t måtte medgiva, att av den postsparbanken sålunda tillerkända ersättningen gottgörelse till postfunktionärerna skall utgå efter följande förändrade beräkningsgrunder, nämligen

till postkontorstjänsteman, poststationsföreståndare och föreståndare för brevsamlingsställe:

tre öre för varje av honom mottagen försäkringsinbetalning, samt två öre för varje av honom verkställd utbetalning;

till redogörare, som icke är postmästare:

tre öre för varje vid postkontoret underlydande poststation eller brevsamlingsställe verkställd utbetalning, samt

för varje redovisningsperiod en uppördsprovision av en tjugondels procent å de försäkringsmedel, som i postsparbanksmedelsräkningen ingå; dock att beträffande postkontor, där försäkringsgöromål handläggas å avdelning med särskild föreståndare och redogörare, styrelsen för postsparbanken skall äga bestämma om och i så fall på vad sätt redogörarens andel av uppördsprovisionen skall fördelas mellan postkontorets redogörare, avdelningsföreståndaren och avdelningens redogörare;

till postmästare, som icke är redogörare:

tre öre för varje vid postkontoret verkställd utbetalning, samt

för varje redovisningsperiod en tiondels procent å de försäkringsmedel, som i postsparbanksmedelsräkningen finnas debiterade såsom inbetalda; samt

till postmästare, som tillika är redogörare:

tre öre för varje vid postkontoret och underlydande poststationer och brevsamlingsställen verkställd utbetalning, samt

för varje redovisningsperiod en uppördsprovision av tre tjugondelars procent å de försäkringsmedel, som i postsparbanksmedelsräkningen finnas debiterade såsom insatta;

med iakttagande i varje fall att uppördsprovision beräknas endast å varje fullt tiotal kronor och att bråkdel av öre avrundas uppåt.

Riksförsäkringsanstalten, med vilken styrelsen för postsparbanken meddelat sig i detta ärende, har tillkännagivit, att från anstaltens sida intet är att erinra mot vad av postsparbanksstyrelsen sålunda föreslagits.

Postsparbanksstyrelsens förslag till ändrade grunder för ersättning för bankens bestyr för riksförsäkringsanstaltens räkning betingas dels av tillkomsten av 1916 års olycksfallsförsäkringslag, dels ock av att gottgörelse till postfunktionärerna ansetts böra utgå efter annat beräknings sätt än det nu gällande.

I sistnämnda avseende är förslaget i huvudsak överensstämmande med av Kungl. Maj:t den 31 december 1917, i anledning av postsparbanksstyrelsens förenämnda framställning den 29 november samma år, fastställda ändrade grunder för beräkning av ersättningen till posttjänstemän för handläggning av postsparbanksgöromål. Härigenom har, bland annat, beviljats förhöjning till tre öre av ersättningen till posttjänstemännen för varje mottagen postsparbanksinsättning och till tre tjugondels procent av uppbördsprovisionen å i postkontorets räkenskap debiterade postsparbanksmedel, vilken uppbördsprovision i sin helhet skall tillgodokomma föreståndaren för sådant postkontor, varest särskild redogörare ej finnes anställd, varemot vid övriga postkontor provisionen skall fördelas med två tredjedelar till föreståndaren och en tredjedel till redogöraren.

Då det torde vara lämpligt, att enhetliga grunder tillämpas beträffande ersättning för posttjänstemännens samtliga bestyr av ifrågavarande art samt styrelsens förslag i övrigt ej synes giva anledning till erinran, tillstyrker jag, att ändrade bestämmelser utfärdas i enlighet med det framlagda förslaget. Därest ny förordning om fiskares försäkring skulle, på sätt föreslagits, komma att under innevarande år utfärdas, torde på grund härav till äventyrs erforderliga jämkningar beträffande ersättningens bestämmande få vidtagas av Kungl. Maj:t.

De nya bestämmelserna synas lämpligen böra givas tillämpning från ingången av år 1918, då den nya olycksfallsförsäkringslagen trätt i kraft.

Beträffande anslagsbehovet för år 1919 skulle enligt en inom styrelsen för postsparbanken upprättad promemoria banken under år 1919 för riksförsäkringsanstaltens räkning hava att handhava omkring 47,000 utbetalningar och 30,000 inbetalningar — de sistnämnda enligt 1916 års lag — varjämte för samma år de av banken omhänderhavda, fonderade medlen beräknats till 8,825,000 kronor samt bankens uppbörd enligt 1916 års lag till 3,500,000 kronor.

Enligt av mig nu förordade grunder skulle för varje utbetalning på grund av förenämnda 1901 års lag, 1908 års kungörelse samt 1909 års förordning utgå ersättning med 7 öre, varjämte skulle tillgodokomma banken $\frac{4}{10}$ procent å på grund av dessa författningar fonderade medel.

Vidare skulle banken på grund av 1916 års lag erhålla 8 öre för varje inbetalning och $\frac{1}{5}$ procent å influtna försäkringsmedel.

Med tillämpning av dessa grunder skulle ersättningen till postsparbanken under år 1919 för dess bestyr på grund av 1901 års lag, 1908 års kungörelse och 1909 års förordning utgöra

för 47,000 utbetalningar å 7 öre	kronor	3,290: —
$\frac{4}{10}$ % å fonderade 8,825,000 kronor.....	»	35,300: —
	tillhopa kronor	38,590: —

samt för bankens bestyr på grund av 1916 års lag

för 30,000 inbetalningar å 8 öre	kronor	2,400: —
$\frac{1}{5}$ % å försäkringsuppbörd 3,500,000 kronor	»	7,000: —
	tillhopa kronor	9,400: —

Sammanlagda ersättningen för postsparbankens bestyr under år 1919 för riksförsäkringsanstalten skulle alltså belöpa sig till 47,990 kronor eller i runt tal till 48,000 kronor.

Anledningen till att detta belopp är mindre än det i statsverkspropositionen för ändamålet beräknade är den, att i förenämnda promemoria, som låg till grund för Kungl. Maj:ts beräkning av anslagsbehovet, jämväl ersättningen för utbetalningar upptagits efter 8 öre.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att på extra stat för år 1919 anvisa ett förslagsanslag av 48,000 kronor att användas till ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar m. m. för riksförsäkringsanstalten.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle till riksdagen avlätas.

Ur protokollet:

Nils Adelgren.